SJØMATBEDRIFTENE

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
8504 Bergen

Meldt inn elektronisk

Deres referanse: 26/27123 Trondheim, 14.10.2026

Innspill til reguleringsmøtet 4. og 5. november 2026

Sjømatbedriftene viser til invitasjon av 22.09.2026 fra Fiskeridirektoratet og har følgende innspill til møtet og reguleringene for 2027.

Kvotefordeling, strukturkvoter og overregulering

Sjømatbedriftene har vært klar på at kvotefordelingen mellom flåtegruppene må ligge fast. Ulike avsetninger tatt fra toppen, før fordeling på ulike fartøygrupper, må begrenses.

Reduserte kvoter på ulike fiskeslag medfører at flere fartøy fisker sine tildelte kvoter. Behovet for overregulering går ned. Dette resulterer i flere faste kvoter på fartøynivå, noe som gjør det enklere for den enkelte fartøyeier å planlegge sin drift og leveranser til industrien.

Sjømatbedriftene legger til grunn at tidsavgrensede strukturkvoter etter 20/25 år blir tidsuavgrenset etter tilbakefall til gruppen. Utfallet av kvotemeldingen gjør at de som har strukturert beholder sin fordel lengre enn tidligere forespeilet. Vedtatt modell X gir 50 % uttelling for gjenværende strukturkvote før tilbakefall til gruppa. Dette er en vesentlig økonomisk forskjell og merverdi i forhold til modell 2 som Sjømatbedriftene ga tilslutning til. Dette er videre vesentlig forskjellig fra hva som tidligere var lagt til grunn for strukturordningen.

De som ikke strukturerte skulle ikke bli skadelidende. Resultatet nå er at de som ikke har strukturert, eller har strukturert i liten grad, blir den tapende part ettersom tilbakefall med full fordeling på grunnkvotene blir utsatt. Når strukturkvotene faller tilbake til gruppen de kom fra blir de i praksis evigvarende. Det evigvarende kvotegrunnlaget har blitt styrket i tiden de var strukturkvoter.

- Kvotefordelingen mellom flåtegruppene må ligge fast, og med utgangspunkt i den fordeling som gjaldt før kvotemelding 2.0 ble lagt frem og vedtatt.
- Det innføres faste kvoter på fartøynivå, og iverksettes tiltak som bidrar til å redusere overreguleringen.

Adr: Postboks 639 Sentrum, 7406 Trondheim **Tel:** 73 84 14 00
E-post: post@sjomatbedriftene.no **Foretaksnr:** 9714655020

Ferskfiskordningen

Ferskfiskordningen ble etablert etter flere mindre vellykkede ordninger som skulle skaffe økt aktivitet i andre halvår. Ordningen har som politisk målsetting å stimulere fiskeflåten til ferske leveranser av råstoff til landindustrien i ellers rolige perioder i andre halvår. Ferskfiskordningen skal også stimulere til økt uttak av de andre hvitfiskartene, blant annet hyse og sei, samt sikre hensiktsmessig avvikling av torskefiskeriene i andre halvår.

Ferskfiskordningen har tidligere delvis blitt regulert i forhold til totalkvoten. Dersom avsetningen og innblandingen settes for lavt kan det føre til at ordningen ikke utnyttes etter hensikten, og fiske blir ikke gjennomført.

Sjømatbedriftenes støtter i utgangspunktet at ordningen bør ha en fast avsetning, på lik linje med kystfiskeordningen og rekreasjon- og ungdomsfiske. Sjømatbedriftene ser potensialet av at ordningen også kan ha nytte av at havfiskeflåten deltar med egen avsetning, slik at alle flåtegrupper bidrar til levering av fersk fisk som gir stor aktivitet på sjø og land.

Til tross for Sjømatbedriftenes skepsis til bonusordninger generelt, viser en samlet gjennomgang av ferskfiskordningen og dens effekter at en videreføring er berettiget.

Sjømatbedriftene mener ferskfiskordningen bør opprettholdes da dette vil gi økte landinger andre halvår, samt sikre aktivitet og bearbeiding. Ordningen bør utvides og forbedres for å oppnå ytterligere virkning etter formålet.

Ferskfiskordningen videreføres og forbedres med utgangspunkt i følgende føringer.

- Det innføres et nedre gulv for ferskfiskordningen på 9500 tonn torsk.
- Det avsettes 6 % av den norske andelen av totalkvoten for torsk når kvoten settes til 200 000 tonn eller mer. Avsetningen tas fra respektive gruppekvoter.
- Oppstart av ordningen settes til 1. juli med innblanding på 30 %.
- Fangst som ikke går til humant konsum, skal ikke gi grunnlag for økt kvote på torsk.
- Det bør vurderes innføring av bearbeidingsplikt for torsk innenfor ferskfiskordningen. Bearbeidingen må utføres i Norge.

Kvotebonus for levendelagring

Levedelagring av torsk fører til mindre press på tradisjonelt levert torsk som igjen gir bedre markedspriser. Levendelagring av torsk har etter nedtrappingsmodellen startet i 2019 blitt kraftig redusert.

Usikkerheten med hensyn til kvote og bonus har ført til mindre satsing fra flåte og mottak for levendelagring. En ytterligere satsing på levendelagring vil mest sannsynlig føre til økt interesse og aktivitet for hele levendesegmentet. Sjømatbedriftene mener derfor det er viktig å fortsette satsingen og at en kan utvikle næringen slik vi har sett på hyse levert levende, som for mange er blitt en standard. Sjømatbedriftene foreslår at avsetningen settes til 1000 tonn med 50 % kvotebonus, med oppstart 1. februar.

Vassild

Sjømatbedriftene støtter Fiskebåt sitt innspill for vassild, men med følgende merknader.

Bestandsforskning

Bestandsforskningen foregår i hovedsak som et akustisk tokt hvert annet år, det såkalte Egga Sør-toktet som kun dekker et avgrenset område nord for 62°N, der det tradisjonelt foregår et direktefiske:

- Det er store svakheter ved denne metodikken på grunn av at det foregår over veldig kort tid og dersom vassilden ikke er på plass (vandrer inn og ut over kanten), så blir det lave kvoter de to neste årene.

- En annen stor svakhet er at der ikke gjøres bestandsvurderinger i Nordsjøen, der det årlig gjøres en avsetning på 5000 tonn eller mer, som trekkes fra totalkvote. Der har vært fisket fra 6000 til 12000 tonn som bifangst de siste årene. Dette er en avsetning som uten faglig grunnlag belastes båtene som er i direktefiske og som også går ut over en industri som har spesialisert seg på produksjon av arten.

For fremtidig forskning på dette området burde det utvikles en metodikk som tar større hensyn til fangstdata fra den aktive flåten, for eksempel gjennom innsamling av akustiske data, sammenfattet med fangstdata. Dette er i utgangspunktet en datafattig bestand som med dagens metodikker ikke gir gode og riktige resultater.

Forslag til kvote

Sjømatbedriftene mener at forslaget til totalkvote for vassild for 2027 på 18 377 (økning på 10 %) viser en riktig utvikling i tråd med fisket. Forslaget slik det foreligger blir likevel et paradoks, på bakgrunn av at det ikke gjøres bestandsvurderinger i Nordsjøen, og at samtidig en stor del av kvoten skal reserveres til dette fisket.

- For 2026 er bare i overkant av 2091 tonn av avsatt kvote på 5567 tonn fisket. Det kreves at resterende kvantum overføres til 2027.

- Det forventes videre at avsetning til bifangst i Nordsjøen settes på et lavere nivå i tråd med utviklingen i fisket de siste årene

Det er samtidig en forståelse for at det må settes en bifangstkvote i Nordsjøen. Dette kan etter vår vurdering løses gjennom å øke totalkvoten. Det ligger «en slags» urettferdighet i at flåten som driver direktefiske skal få reduserte kvoter på grunn av at forvaltningen ikke greier å gjøre vurderinger i hele forvaltningsområdet. Det kan ikke aksepteres at kvoten til direktefiske settes ned etter forslaget fra Fiskeridirektoratet.

Lange og brosme

Som følge av reduserte kvoter og økt interesse for å fiske lange og brosme ble det i 2023 innført reguleringstiltak for disse artene. Fra 2024 ble fisket regulert med gruppekvoter. Reguleringene har ført til at det direkte fisket etter lange og brosme helt eller delvis har måttet stanses grunnet strenge regler for bifangst. Fiskerne som opererer kystnært opplever i sine farvann en kraftig økning av disse artene, som ikke kan anses forvaltningsmessig forsvarlig, og som direkte hindrer gjennomføringen av andre fiskerier. Det er derfor viktig å ta grep for å få bukt m

Sjømatbedriftene ber i likhet med Norges Kystfiskarlag om at det i reguleringen av fisket etter brosme og lange nord for 62°N for 2027, settes av et ekstra kvantum på 2000 tonn brosme og 2000 tonn lange til fartøy under 28 meter største lengde. Dette kvantum kommer i tillegg til dagens totalkvote og gruppekvotene som følger av gjeldende fordelingsnøkkel.

Underutnyttelse hindrer annet fiskeri

I Havforskningsinstituttets høringssvar til Nærings- og Fiskeridepartements høring om arbeidsgrupperapport om åpen gruppe, understrekes det at reguleringene må tilrettelegge for en balansert beskatning av de andre artene kystflåten fisker, blant annet hyse, sei, brosme og lange, slik at bestandene verken overbeskattes eller blir stående underutnyttet. For brosme, lange og vanlig uer opplever fiskerne store forekomster som ikke kan beskattes, samtidig som innblandingen hindrer fisket etter andre arter. Målet om mer helårlig fiske etter andre arter enn torsk har lenge vært en uttalt del av fiskeripolitikken, og Sjømatbedriftene forventer konkrete endringer i reguleringen for 2027.

Fiskere har stilt spørsmål ved om brosme og lange som tas langs kysten og i fjordene, tilhører samme bestand som brosme og lange som fiskes av havfiskeflåten. Fiskernes erfaring er at de kystnære bestandene er relativt stasjonære. Dersom de kystnære bestandene utgjør en egen bestandskomponent, vil det ha betydning for kvotefastsettelsen og kvotefordelingen.

Medlemmer av Norges Kystfiskarlag melder om svært store forekomster av brosme og lange langs kysten og inne i fjordene, og at forekomstene har økt etter innføringen av begrensninger i det kystnære fisket. Fiskerne opplever en kraftig fangstøkning av disse artene og ser at de brer seg til områder de aldri er funnet tidligere. I enkelte områder rapporteres det om fangster der lange utgjør opp mot 70 prosent. Med så høy innblanding får fiskerne inndratt fangstverdien, og må avbryte fisket for å unngå videre inndragning. Denne utfordringen gjelder generelt langs kysten og kan ikke løses ved å bytte felt.

Fram til 2025 ble langefisket for fartøy under 28 meter delvis regulert med maksimalkvoter, slik at fartøyene kunne drive et direktefiske i den viktige vårsesongen. For 2026 er direktefisket fjernet, og fisket foregår kun som bifangst. Dette er en stor utfordring kystnært ettersom det er store mengder lange og høy tilgjengelighet, noe som gjør det umulig å holde fisket innenfor tillatte bifangstprosenter. Annet fiskeri stopper dermed opp og kvoter på andre arter blir stående igjen uutnyttet.

Reguleringen får dermed sterke negative konsekvenser for landindustrien som får mindre råstoff utenom torskesesongen. Marginene i hvitfiskindustrien er svært lave og ifølge

Nofimas driftsundersøkelse er marginene i alle hvitfiskbransjene svekket som følge av sterk konkurranse om torskeråstoffet og økte råstoffpriser. For mange fiskebruk er det helårlige fisket etter andre arter avgjørende for å holde driften i gang resten av året. Med dagens begrensninger i fisket etter blant annet brosme, lange og kveite blir dette stadig vanskeligere, og det i en periode der torskekvotene allerede er historisk lave.

Kvotereduksjonen rammer ulikt

Men hensyn til kvotefordelingen viser Sjømatbedriftene til høringsuttalelse av 27.02.2024.

«Sjømatbedriftene vil bemerke at gruppekvotene som er fastsatt for 2024 forsterker utfordringen i avviklingen av fisket for flåten under 28 meter. Hadde gruppekvotene blitt fastsatt ut fra en referanseperiode på 10 år, og ikke 20 år, hadde fartøy under 28 meter kunne fortsatt sitt fiske mer i tråd med de siste års fangster.

Perioden på 20 år reflekterer den historiske fordelingen og utviklingen i fisket for berørte fartøygrupper. Det var likevel en grunn til at fisket for fartøy over 28 meter ble begrenset i 2011, mens fisket for fartøy under 28 meter forble åpent. Sjømatbedriftene vil på denne bakgrunn hevde at det var feil å legge 20 år til grunn for fordeling mellom gruppene.

Fordeling basert på en periode på 10 år ville gitt en større andel til fartøy under 28 meter:
2003-22: 36,94 % brosme, 53,64 % lange (vedtatt fordeling)
2013-22: 45,87 % brosme, 60,03 % lange

Fordeling basert på en periode på 10 år ville følgelig gitt fartøy under 28 meter 8,93 % mer brosme og 6,39 % mer lange. En slik fordeling ville forenklet gruppens fiske, men ikke alene fjernet behovet for reguleringstiltak for å hindre overfiske av gruppekvoten.»

Datagrunnlaget for kvoterådene

En stor reduksjon i kystflåtens uttak er ikke tilstrekkelig begrunnet i bestandssituasjonen. Fram til 2023 var ikke fisket etter brosme og lange nord for 62°N kvoteregulert, og kystflåten fisket fritt. ICES' bestandsindeks viser at begge bestandene økte fra 2003 til 2017, og at det deretter har vært en svak nedgang. I Havforskningsinstituttets ressursoversikt for 2026 beskrives den nordøstarktiske brosmebestanden som i god forfatning og over referansenivåene. For lange viser indeksen en nedadgående trend. Ettersom HI har lite eller ingen relevante toktdata i de kystnære områdene, kan indeksen vanskelig fange opp utviklingen i disse havområdene.

Kan kystnær brosme og lange regnes som samme bestand som brosme og lange som fiskes til havs? Kystfiskernes erfaring tilsier at kystnær brosme og lange er stasjonær fisk som ikke blander seg med andre, mer havgående, bestander.

Basert på historisk økning i bestandene kystnært (fra nær null i år 2000) og sett opp mot det historiske uttaket i perioden 2000-2022, er det ikkje grunn til bekymring for disse bestandene. Sjømatbedriftene legger til grunn at det reduserte fisket de siste årene forsvarer et betydelig økt uttak kystnært de kommende årene.

Forskning på datafattige bestander

Sjømatbedriftene ønsker økt forskning på datafattige bestander som for eksempel vassild, brosme, lange, kveite og breiflabb. Noen bestander har blitt beskattet hardere på bakgrunn av lavere kvoter på torsk og hyse.

Eksempelvis antar man at disse bestandene ikke er «vandrende» i samme grad som andre mer kommersielle bestander. Det bør stadfestes i hvilken grad artene vandrer, og regulering må legges opp deretter.

Det må etableres en forskningsmetodikk som tar hensyn til at disse bestandene anses som «lokale», som i stor grad vandrer lite, langs hele kysten. Fangstinnsats i «lokale» områder må hensyntas i større grad i fremtidig bestandsforskning.

Reguleringene må ta hensyn til at fisket er viktig langs hele kysten og delvis til forskjellige tidspunkter. Dersom det for eksempel blir innført kvoter med stor grad av overregulering, vil det i praksis innføres et konkurransefiske som kun vil tilgodese deler av kysten. Det vil gjerne være til ulempe for de deler av kysten der disse fiskeriene har tradisjon og har vært viktige over lang tid. Faste fartøykvoter til aktive fiskere de siste 3-5 årene kan gi en rettferdig fordeling.

Fiske etter sei med not

Sjømatbedriftene ber om at av reguleringene håndheves strengt slik at felt blir stengt ved behov. Sjøtjenesten må være aktivt til stede der fisket skjer.

Agnkvoter

Det bør gis økte agnkvoter som igjen kan gi reduserte kostnader for fiskeri som gir bedre kvalitet og sikrer helårlige industriarbeidsplasser. Sjømatbedriftene støtter Fiskernes Agnforsyning sitt forslag til økte agnkvoter.

Snøkrabbe

Det avsettes 30 % av totalkvoten til levering av levende snøkrabbe. Fartøyene må fritt kunne planlegge leveringer uten tidsfrister. Slik kan de planlegge sammen med industrien når det er mest lønnsomt å levere og for å hindre press i mottakskapasiteten.

Sjømatbedriftene legger til grunn at fangst av snøkrabbe skal bidra til å styrke sjømatindustrien gjennom bearbeiding på land langs kysten. Dette ved at:

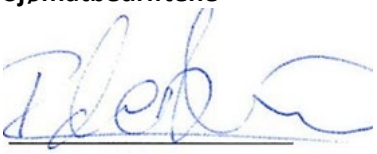
- avsetningen til levendefangst settes til 30 % av totalkvoten for 2027
- alle kvoter til fangst og levering av snøkrabbe gis i størst mulig grad som faste fartøykvoter uten overregulering
- fredningsperioden for fangst til levering av levende snøkrabbe begrenses fra 01.07. til 31.10.
- kvoteåret settes fra og med november
- det settes krav om ordnede forhold for mannskapet på linje med den øvrige norske fiskeflåten

Forutsigbarhet

For å kunne levere ferske fiskeprodukter til et krevende marked hele året må det ikke komme større endringer i fastsatte reguleringer. Dette være seg stopp i fiske av en art som igjen fører til stopp i andre fiskeri.

Forsiktighetsprinsippet må ligge til grunn slik at en kan starte med en lavere tildeling på begynnelsen av året, slik at det ikke blir et stopp som igjen fører til permitteringer og reduserte markedspriser/markedsadgang.

Med hilsen
Sjømatbedriftene

Robert Eriksson
administrerende direktør

Geir Martin Lerbukt
faglig leder fangst og industri

Kopi: NFD, postmottak@nfd.dep.no